

Bjäre Kraft ek. för.
Box 1054
269 21 BÅSTAD

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) ändrar den tidigare beslutade intäktsramen och fastställer intäktsramen för Bjäre Kraft ek. för., 739400-0132, avseende redovisningsenheten REL00010 för perioden 2012–2015 till

101 499 tkr för år 2012,

100 475 tkr för år 2013,

99 888 tkr för år 2014 och

100 458 tkr för år 2015 i respektive års prisnivå, enligt bilaga 1.

1 Beskrivning av ärendet

1.1 Bakgrund

Bjäre Kraft ek. för. (företaget) ansökte inför tillsynsperioden 2012–2015 om att intäktsramen skulle fastställas till 287 211 tkr för redovisningsenheten REL00010. Ei fastställde intäktsramen till 260 198 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2011-101404.

Företaget överklagade Ei:s beslut till Förvaltningsrätten i Linköping. Enligt förvaltningsrättens dom ska schablonmetoden, utan tillämpning av övergångsmetod, tillämpas när Ei fastställer intäktsramen. Förvaltningsrätten fastställde den 11 december 2013 företagets intäktsram till 287 211 tkr enligt företagets ursprungliga ansökan, mål nr 8013-11. Ei överklagade domen, men varken Kammarrätten i Jönköping eller därefter Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därmed fast.

Ett flertal andra elnätsföretag överklagade också sina beslut om intäktsramar. Enligt Förvaltningsrätten i Linköpings avgöranden ska intäktsramen i målen beräknas med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod och beräkningen av rimlig avkastning ska ske med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent, se exempelvis mål nr 7991-11 och 8015-11. Enligt förvaltningsrättens domar kan intäktsramen inte bli högre än det av respektive företag ansökta beloppet. Ei överklagade domarna till Kammarrätten i Jönköping.

Kammarrätten meddelade den 10 november 2014 dom i tre så kallade pilotmål angående principer för fastställande av elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 (mål nr 61-14, 101-14 och 129-14). Kammarrätten avslog överklagandena vilket innebar att förvaltningsrättens avgöranden fastställdes. Ei överklagade kammarrättens domar till Högsta förvaltningsdomstolen som genom beslut den 23 mars 2015 inte meddelade prövningstillstånd.

1.2 Ansökan om omprövning

1.2.1 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har den 28 april 2015 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram med hänvisning till att en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram och grunden för ändringen är tillämplig även för företaget enligt 5 kap. 15 § ellagen (1997:857). Företaget har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings avgörande i mål nr 101-14 och vill att intäktsramen ska fastställas med full schablonmetod och med en kalkylränta om 6,5 procent.

1.2.2 Omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen

Företaget har den 29 mars 2016 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram enligt 5 kap. 12 § ellagen. Företaget vill att intäktsramen ska öka och att ökningen ska omfatta full schablonmetod, en kalkylränta om 6,5 procent tillsammans med de justeringar som följer av inlämnade uppgifter.

1.3 Redovisning av uppgifter

Företaget har lämnat in uppgifter om vilka faktiska investeringar och utrangeringar som har skett samt vilka löpande opåverkbara kostnader som företaget har haft under tillsynsperioden. Uppgifterna har lämnats enligt Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företaget har även lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under perioden 2012–2015 och beräkna en kvalitetsjustering utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter.

2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Intäktsramen är de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 kap. 5 a § och 5 kap. 4 §).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten är kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (5 kap. 6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ei ska bara beakta de avbrott som inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Ei:s bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos Ei om att intäktsramen för perioden ska ökas. Ei ska handlägga ansökan skyndsamt (5 kap. 12 §).

Ei ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut om det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa. Om det inte finns särskilda hinder, ska Ei meddela sitt beslut senast tio månader efter tillsynsperiodens slut (5 kap. 13 §).

Vid omprövning enligt 12 eller 13 §§ ska Ei kontrollera om de antaganden som har legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande (5 kap. 14 §).

Om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram för en nätkoncessionshavare och grunden för ändring av det beslutet är tillämplig även för en annan nätkoncessionshavare, ska Ei, om den senare nätkoncessionshavaren begär det, ompröva det beslut om intäktsram som gäller för denne. En ansökan om omprövning ska ha kommit in till Ei inom tre månader efter det att domstolens avgörande har vunnit laga kraft (5 kap. 15 §).

2.2 Intäktsramsförordningen

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6–8 §§). Vidare finns bestämmelser om hur kapitalbasen ska beräknas vid förändring i prisläget (9 §) och vilka uppgifter nätkoncessionshavaren löpande ska dokumentera om de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen (15 §).

2.3 Rapporteringsföreskriften

I Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) finns kompletterande bestämmelser. Nätkoncessionshavaren ska senast den 31 mars året efter tillsynsperiodens slut redovisa det faktiska utfallet per kalenderår under tillsynsperioden avseende de uppgifter som har redovisats enligt 5 kap. samt de samlade intäkterna i nätverksamheten (7 kap. 1 §). Vidare anges hur redovisning av tillgångar i kapitalbasen, kostnader i nätverksamheten och intäkter i verksamheten ska ske (7 kap. 2–5 §§).

2.4 Kvalitetsregleringsföreskriften

Vid omprövning av den aktuella intäktsramen ska Ei tillämpa Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften).

I föreskriften anges bland annat att kvaliteten i en redovisningsenhets sätt att bedriva nätverksamhet beräknas som en kvalitetskostnad. Kvalitetskostnaden beräknas utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter och motsvaras av de samlade avbrottskostnaderna under tillsynsperioden enligt 5 kap. 1 eller 5 §§ (3 kap. 1 §). I föreskriften anges även hur avbrottskostnaden ska beräknas vid bedömningen efter tillsynsperioden (5 kap. 1–11 §§).

3 Ei:s motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en slutlig intäktsram till 101 499 tkr för år 2012, 100 475 tkr för år 2013, 99 888 tkr för år 2014 och 100 458 tkr för år 2015, se tabell 1 nedan. Intäktsramen fastställs i respektive års prisnivå.

Tabell 1 Beräknad slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 (tkr)

Kostnader i intäktsramen	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Kapitalkostnader	Respektive års prisnivå	54 969	56 057	57 326	58 750
Löpande kostnader					
Påverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	20 409	20 395	20 569	20 737
Opåverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	26 070	24 639	21 656	21 177
Beräknad intäktsram före kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	101 447	101 091	99 551	100 664
Kvalitetsjustering	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Begränsning (max/min 3 % av årlig beräknad intäktsram, absolutvärde)	Respektive års prisnivå	3 043	3 033	2 987	3 020
Kvalitetsjustering (Utan begränsning)	Respektive års prisnivå	52	-616	337	-205
Kvalitetsjustering (Hänsyn tagen till eventuell begränsning)		52	-616	337	-205
	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Beräknad slutlig intäktsram efter kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	101 499	100 475	99 888	100 458

3.2 Utgångspunkter för omprövning av intäktsramen

Det aktuella beslutet om intäktsram ska omprövas i två steg och med tillämpning av olika bestämmelser i ellagen. Det första steget avser en omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen till följd av att en domstol har ändrat ett beslut om intäktsram för ett annat företag och grunden för ändringen är tillämplig även för det aktuella företaget. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga beslutet. Omprövningen avser endast metoderna för beräkning av intäktsramen. Det faktiska utfallet för tillsynsperioden som företaget har rapporterat till Ei påverkar alltså inte denna omprövning.

Det andra steget avser omprövning efter avstämning av faktiskt utfall enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen. I denna omprövning fastställs företagets slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015. Det sker med utgångspunkt från den intäktsram som har beräknats efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. I samband med denna omprövning sker också en indexering och kvalitetsjustering. Respektive steg i omprövningen beskrivs närmare nedan.

3.3 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har lämnat in en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen och har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 101-14. Ansökan har kommit in i rätt tid och förutsättningarna för tillämpning av 5 kap. 15 § ellagen är på så sätt uppfyllda. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga beslutet. Det faktiska utfallet beaktas först i nästa steg. Kammarrättens avgörande innebär att förvaltningsrättens dom fastställdes.

Utifrån de förutsättningar som anges i förvaltningsrättens dom har Ei beräknat en intäktsram till 381 716 tkr i 2010 års prisnivå. Detta innebär att intäktsramen har beräknats med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod. Vidare har kapitalkostnaden beräknats med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent.

Företaget hade inför det ursprungliga beslutet ansökt om att intäktsramen skulle fastställas till 287 211 tkr. Enligt förvaltningsrättens dom får det faktiska beloppet som Ei fastställer inte leda till en större höjning av intäktsramen än det belopp som företaget hade ansökt om inför det ursprungliga beslutet. Förvaltningsrätten har redan fastställt företagets intäktsram i enlighet med företagets ansökta belopp, se avsnitt 1.1. En omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen skulle därför inte innebära någon ändring av företagets intäktsram. Ei kommer dock vid omprövningen enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen ta hänsyn till de metoder som har fastställts av domstolen och företagets ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen.

3.4 Hantering av prisnivåer

Det ursprungliga beslutet och den senast fastställda domen om intäktsram fastställdes med ett belopp för hela tillsynsperioden om fyra år. Beslutet fastställdes i 2010 års prisnivå. Av beslutet framgår det att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren med olika index.

I detta beslut fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 i respektive års prisnivå. Vid indexering av kapitalbasen används faktorprisindex (FPI) för byggnader i enlighet med vad som anges i intäktsramsförordningen och vid indexering av påverkbara kostnader används FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende påverkbara kostnader i enlighet med vad som framgår av det ursprungliga beslutet, se bilagor 2 och 3. De opåverkbara kostnaderna indexeras inte för de företag som får sin intäktsram fastställd med schablonmetoden utan övergångsmetod. Ei:s närmare överväganden avseende prisnivåer framgår av bilaga 4.

3.5 Omprövning efter tillsynsperiodens slut enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen

Företaget har lämnat in uppgifter för avstämning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015. Företaget har också ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen.

Ei ska vid en omprövning efter tillsynsperioden kontrollera om de antaganden som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 5 kap. 6–9 §§ ellagen och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande av intäktsram.

De metoder som är aktuella i detta fall är de metoder som gäller efter förvaltningsrättens dom avseende företagets intäktsram och företagets ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen, se avsnitt 1.1 och 3.3. I övriga delar tillämpas de metoder som framgår av det ursprungliga beslutet.

I ansökan om intäktsram har företaget lämnat prognoser över investeringar och utrangeringar för perioden 2011–2015 samt opåverkbara kostnader för perioden 2012–2015. Företaget har inför avstämningen rapporterat in det faktiska utfallet för dessa uppgifter. Eftersom företaget även har ansökt om att intäktsramen för tillsynsperioden

2012-2015 ska öka fastställer Ei intäktsramen för tillsynsperioden utifrån det faktiska utfallet under perioden.

3.5.1 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt. Kapitalkostnaden ska efter Ei:s bedömning av kvaliteten i nätverksamheten justeras med en kvalitetskostnad genom ett tillägg eller avdrag.

3.5.1.1 Kapitalbas

I det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram fastställdes kapitalkostnaderna utifrån företagets kapitalbas den 31 december 2010 samt företagets prognos om investeringar och utrangeringar. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden med avseende på investeringar och utrangeringar.

Ei har vid beräkningen av kapitalkostnaderna utgått från företagets kapitalbas den 31 december 2010 enligt det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram samt beaktat de rapporterade uppgifterna om investeringar och utrangeringar, se bilaga 1.

3.5.1.2 Kalkylränta

Vid fastställandet av intäktsramen 2011 beslutade Ei att tillämpa en kalkylränta om 5,2 procent. Företaget begärde med stöd av 5 kap. 15 § ellagen att beslutet skulle omprövas och att en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent skulle användas vid beräkningen av företagets kapitalkostnader. Vid omprövningen ska därför en kalkylränta om 6,5 procent användas.

3.5.1.3 Kvaliteten i nätverksamheten

Att kvaliteten i nätverksamheten ska beaktas följer av 5 kap. 7 § ellagen. I det ursprungliga beslutet om intäktsram för perioden 2012–2015 har en beräknad normnivå på kvaliteten fastställts för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften. Av beslutet följer att efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras.

Företaget har lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten för perioden 2012–2015. Intäktsramen ska därför justeras med en kvalitetskostnad utifrån den faktiska kvaliteten. Kvalitetskostnaden för hela perioden är summan av de årliga avbrottskostnaderna och ska enligt föreskriften utgöra ett tillägg eller avdrag på kapitalkostnaden.

Ei har utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat fastställt den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under tillsynsperioden. Ei har beräknat en avbrottskostnad för respektive år för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften genom att jämföra den faktiska kvaliteten med den normnivå som beräknats i tidigare beslut. Kvalitetsjusteringen för respektive år framgår av tabell 1 och beräkningen framgår av bilaga 5.

3.5.1.4 Beräkning av kapitalkostnader

Kapitalkostnader ska beräknas med real annuitet i enlighet med den fastslagna schablonmetoden utan övergångsmetod. Vid beräkningen har Ei tagit hänsyn till de investeringar och utrangeringar som företaget har redovisat. Kapitalkostnaden framgår av bilaga 1.

3.5.2 Bedömning av påverkbara kostnader

Metoden för beräkning av påverkbara kostnader har inte förändrats. Kostnaderna ska inte heller stämmas av, eftersom de fastställs utifrån en historisk referensperiod för åren 2006–2009. Kostnaderna ska indexeras med FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende påverkbara kostnader, se avsnitt 3.4. Ett avdrag för effektiviseringskrav om 1 procent ska göras i enlighet med det ursprungliga beslutet.

Ei har beräknat de påverkbara kostnaderna efter indexering och effektiviseringskrav. Summan av de påverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

3.5.3 Bedömning av opåverkbara kostnader

I beslutet om intäktsram fastställdes de opåverkbara kostnaderna utifrån företagets prognos. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden och Ei har i beräkningarna utgått från de uppgifter som företaget redovisat. Summan av de opåverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

4 Upplysning om omprövning till följd av avvikelse från intäktsramen

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från den slutligen fastställda intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden (5 kap. 20 § ellagen). Ei ska således bedöma om de samlade intäkterna i företagets nätverksamhet för tillsynsperioden har avvikit från ramen. Denna bedömning kan resultera i en ändring av intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 och behandlas inte närmare här.

Hur man överklagar

Se bilaga 6, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även juristen Mona Karlsson, analytikerna Marie-Louise Eriksson och Anneli Ljungkvist, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Anneli Ljungkvist

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2012–2015
- 2 Faktorprisindex för byggnader
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät
- 4 Hantering av prisnivåer för tillsynsperioden 2012–2015
- 5 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden 2012–2015
- 6 Så här gör du för att överklaga beslutet